

LUTU

Yá pò kú láε bee guu

Lutuá Mɔabu nɔε pò kú dɔaanaɔ ɔɔɔε. Yá gbia pò kú a guu mé de buipále nɔε gɛa Lua gbéɔ guu ũ. Beewa lápi lé Lutu yákea a zéwa yá bɔɔleke. Nɔεpiá Mɔabu buie, aà zâkea ní Isaili ɔɔeo mé tò a ɔ̀ Isailio Lua gbé ũ. Lutu zè ní a zá da Naomio, ɔ́ Lua fiabòè náai yá pò a kèpi yáí. Lutu ní a zá da Naomio lé taasike káau, ɔ́ aa ɔ̀ nama guu gbεzã. Lápi òlwɛε lá gbéɔ ï Lua náaike mé aaɔ kɔ́ náai vï b.

Lutu né pò a ï yá mé lápi yázinda ũ. Né pò a ïpi mé kí Davidi dezi ũ. Mɔabu bui Lutupíá Davidi dazie, mé aà tó kú bui pò Yesu Kilisi bò ní guuɔ tó guu. (Mat 1.5).

Naomi ní Lutuo

¹ ɔɔɔ pò dɔaanaɔ lé kible Isaili bùsuu, imina kà, ɔ́ ɔ̀ɔεε bò Beteleũ Yuda bùsuu, à ɔ̀ ɔɔɔplakei Mɔabu bùsuu ní a nao ní a neɔɔε gbɛɔn plao.

² ɔ̀ɔεpi tón Elimleki. Aà na tón Naomi. Aà néɔ tón Maloni ní Kilionio. Eflata bùsudeɔne. Aa ɔ̀ Mɔabu bùsuu, ɔ́ aa ku we.

³ We Naomi zá Elimleki gàu, aàpi mé ɔ̀ ní a né gbɛɔn plapio.

⁴ Aa Mɔabu nɔεɔ sè nɔ ũ, ado tón ɔɔfa, ado sɔ́ Lutu. An kua we wè kwi taa gbεa

⁵ ɔ́ Maloni ní Kilionio gà mípla mípii, ɔ́ Naomi ɔ̀ zásai nésai.

6 Aà kua Mɔabu bùsuu we a mà Dii a gbé̃ wēnagwà à ní gbá blɛ, ɔ à sɔukè à tá ní a né napio.

7 Ǿ à fɛlɛ gu pɔ á kuu, à dàzɛu ní a né gyaapiɔ, aale tá Yuda bùsuu.

8 Ǿ a ò a népioɛ: A ɛa tá á daɔwa, Dii i gbēkekeé lá á kè á gɔ pɔ gàɔne ní mapiowa.

9 Dii tó á baade ɛa zāke à zōlekii e. Ké à lezámá, ɔ aa ɔ̀lò gbáugbāu.

10 Aa òè: Wá tanno n gbé̃ kiiɛ.

11 Ǿ a ò a népioɛ: A ɛa! Bóyāi á táimanɔ? Má ɛa negɔɛo i à e zākeɛnɔ lo yà?*

12 A ɛa tá! Ma zikù, má e zāke lo. Baa tó ma mà má wɛɔ zākeai, mé má è oosia ma negɔɛo ìaànɔ,

13 á fɔ ní dá e aa zɔɔkūe? A fɔ àɔ ku pɔɛe ní yáie? Aawo, ma néo! Dii b̀ò ma kpɛɛ. Yá pɔ á lépi i kemɛɛ nao fá!

14 Aa èa nà ɔ̀ɔɔwa, ɔ Ǿfa lezà a zādapiwa, āma Lutu g̀i nàwà.

15 Ǿ Naomi òè: Gwa, n gbēdo lé tá a gbé̃ ní a táaɔwa. ɛa taaànɔ.

16 Ǿ Lutu òè: Nsu naɛnaɛa mà n to we mà tao. Gu pɔ n kèsepèlɛu, wáɔ sánue. Gu pɔ n pilau, we má pilau. N gbé̃ gɔ ma gbé̃ ũɛ, mé n Lua a gɔ ma Lua ũɛ.

17 Gu pɔ n gau, we má gau, wi ma ví we. Ga bàasio pɔe a wá kékɔwao. Tó ma kēma, Dii yāpāsikemɛɛ b̀ɛɛb̀ɛɛ.

18 Ké Naomi è à zè̀ò à taanɔɛ, i yāe oè lo.

19 Ǿ an pla m̀pii aa gè aɛ e aa kà Betelɛũ. Ké aa kà we, wéle lòò ní yá musu. Gbé̃ mè: Naomin wee?

* **1:11** Iko 25.5, Mat 22.24

20 Ǿ a òné: Asuli omεε Naomi† lɔ, sema Mala,‡ asa Gbãapiide yá'íkèμεεε.

21 Ma γε wé̄leu ní pɔ, ̄ Dii sùmanɔ ɔgii. Bóyãí áɔ omεε Naomii? Dii b̀̀ ma kpeε, Gbãapiidepi yá'õma kpàmaziε.

22 Lá Naomi sù ní Mɔabu bùsuo ní a né gyaa Lutu, Mɔabu buion we. Aa kà Betelεũ gɔɔ pɔ wà ɔkpà naakεεawaε.

2

Lutu kraaũa ní Bɔazu

1 Naomi zá Elimeleki be ḡɔεε ku, gbɛ̄z̄ɔɔ ɔdeε, aà t̄ɔn Bɔazu.

2 Mɔabu nɔε Lutu ò Naomiε: To mà gé bua naa k̄ɔnwei, míɔ te gbé̄ pɔ ma wegwà kpe. Ǿ a ò a né gyaapie: Gé!

3 Ǿ à f̄leε ḡε naa k̄ɔnwei bua, ìɔ te p̄kεkεnaɔ kpe. Bua pɔ à ḡεupi s̄̄ Elimeleki daε Bɔazu buaε.

4 Ǿ Bɔazu b̀̀ Betelεũ. Ké à kà we, à f̄kpà p̄kεkεnaɔwa à mè: Dii áɔ kúánɔ! Ǿ aa òè: Dii báaadangu!

5 Bɔazu ò a z̄íkεna pɔ de a p̄kεkεnaɔ z̄iia ũε: Déme w̄éndia bee v̄ii?

6 Ǿ a w̄èwà à mè: W̄éndiapiá Mɔabu nɔε pɔ Naomi b̀̀ò Mɔabu bùsuu à s̄̀òde.

7 A mè mà to áɔ naa k̄ɔnwe p̄kεkεnaɔ kpe, ̄ àle z̄íkε za kɔɔ. Tia ̄ à mò kámabò yɔɔnnɔ kp̄eu la.

8 Ǿ Bɔazu γε ò Lutue: Ma yãma. Nsu gé naa k̄ɔnwei bú páleuo. Nsu ḡewálo. Ḡɔ la ní ma nɔε z̄íkεnaɔ.

† 1:20 Bee mè p̄na. ‡ 1:20 Bee mè p̄'ì.

9 Wéte bú pò aale kekèi, nínó té ní kpe. Má ò ma èwaasoonè aasu ìadamao. Tó imi lé n de, ní ge í pò aa kà olaou mi.

10 Ǿ Lutu kùlèè à mipèlè à mè: Akèa ma gbé pò buipále nœn ma ũ, n laaidò a n yāmaakèmèei?

11 Ǿ Bòazu wèwà à mè: Wà yá pò ní kè n zādaè n zā gaa gbèa òmèè píi, lá n n mae ní n dao tò we ní n bùsuo, ò n mō n zōlè gbé pò ní ní dō yāao guu.

12 Dii n pò kekène yá pò ní kèpi musu. Lá n mō n solò Dii Isailio Lua kùlukulunau, aà n pò kekène maamaa.

13 Lutu mè: Baa, n yāmaakèmèè fá! N ma nòse n̄nimèè, n yāna ò mapi n zikenaè, baa ké n zikenaò don ma ũo.

14 Pòblegò Bòazu òè: Mō n pòble la, nínó pò zō dowa. Ǿ à zōlè pòkekènaò saè. Bòazu naa kpasaa kpàwà, ò à pòblè à kà e a k̄ini gò.

15 Ké à fèlè lé gé pò kōnwèi, Bòazu ò èwaasoonè à mè: Baa tó àlè pò kōnwè naa pò kálea guu, ásu aà s̄s̄s̄o.

16 A a sáoè woè naa guu, í tó aà a kōnwè. Asu zòadòwàò.

17 Ǿ à pò kōnwè e oosi. Ké à a úa bò, à kà koko lè pla taawa.

18 Ké a sè à tàò bè, ò à pò pò à a kōnwèpi òlò a zādaè. A blè pò a fùpi kpàwà lò.

19 Ǿ aà zāda aà là à mè: Mák̄i n pò kōnwèu gbái? N zikè má ni? Lua báaada gbé pò laaidòmau. Ǿ à gbé pò à zikè aà bua yā'òè à mè: Gbé pò ma zikè aà bua gbā tón Bòazu.

20 Ǿ Naomi mè: Ma Dii sáaukè! A gí lé gbèkèkè wá gbé pò wá bēèonè ní wá gbé pò gào. Ǿ à èa mè: Gbépiá

wá dae fèèè gbēbonaɔ doe.*

21 Ǿ Mɔabu nɔe Lutupi mè: A òmèè, sema mà na a zikenawɔwa e aa ge pɔkèkè aa láaɔe.

22 Ǿ Naomi ò a né gyaapiè: A maa n̄ gé ní aà nɔe zikenawɔ, ké wasu íadama bua páleuo yáí.

23 Ǿ à nà Bɔazu nɔe zikenapiɔwa, iɔ pɔ kɔnwɛ ní kpe e wà gè naa ní maseo kèkè wa láaɔ. A ku a zāda bɛɛ.

3

Lutu ní Bɔazuo kua pɔwengbēzɛa

1 Naomi ò a né gyaapiè: A maa mà be wɛelɛnɛ, gu pɔ níyɔ e n̄yɔ kuu aafia.

2 Bɔazu pɔ ní kú ní aà zikenawá wá dae nolo? Ǿmɛ lé pɔwɛnagbē oosia.

3 Zu'o. Nísidɔɔ. N n pɔmaawɔ da, ní gé pɔwengbēzɛa. Nsu to aà n yá d̄ɔo e à ge pɔble à imi láaɔ.

4 Tó à wùɛ, gu pɔ à wùɛu gwa, ní ge n̄ aà dábi lé sɛ n̄ wùɛ aà gbázi. A yá pɔ níyɔ kɛ onɛ.

5 Ǿ a òè: Yá pɔ ní ò píi, má kɛɛ.

6 Ǿ à gè pɔwengbēzɛa à yá pɔ a zāda òɛpi kè píi.

7 Bɔazu pɔblè à imi, aà pɔ kèna. A gè wùɛ pɔwɛnzɛ kpe, ɔ Lutu l̄òɛaàzi tɛɛɛ, à aà dábi gò aà gbáa à wùɛ we.

8 Wɛɛdo ké Bɔazu gbāɛ, à vù ní io à l̄ilɛ, ɔ a è nɔe mé wùɛa a gbázi.

9 A mè: Dé ni? Ǿ Lutu wèwà à mè: Mámɛmaa Lutu n zíkɛna. N n dábi lé kumala, asa ma dae fèèè pɔ a ma bon n ũ.

---

* **2:20** Lev 25.25

10 A òè: Dii báaadangu! Gbēke pọ́ ní kè gbèzāe bee de a káaua. Ni gé èwaasọ́ wéleio, taasideọ́ ge ọ́deọ́.

11 Nsu to vía n kũo. Yá pọ́ ní gbèa píi, má kene, asa wéledeọ́ dǔ píi kè nọ maan n ũ.

12 Sianaé! N daen ma ũ, āma n dae fèe pále ku, a daefèeke demala.

13 I la gwáa, zia kọ́ tó a ye n boe, a maae, aà n bo. Ama tó i weio, má sǐ ní Diio má n bo. I la e gu dọ́.

14 A wúlea aà gbázi we e gufēne, ǔ à fèle e guwe àọ gé kǐi, asa Bọazu òè asu to gbēe dǔ kè a mọ́ pọ́wengbēzeaoe.

15 A òè ọ́: N n pọ́lgáú pọ́o òyǔ kũa. Ké a kũa, ǔ Bọazu naa kàuè koko le do taawa a dǐè, ǔ à tàò be.

16 Ké à kà be, aà zāda aà là à mè: Yá kèai? Ọ́ à yá pọ́ gǔepi kèe òè píi.

17 A mè: A ma gba naa zaa le sooloe beee. A mè a maa mà ta ma zādawa ọ́giio.

18 Ọ́ Naomi mè: Zǔle tee e n yápi midèa dǔ, asa gǔepi a kámabo gbā yápi midesaio.

4

Bọazu Lutu seá

1 Bọazu gè zǔle wéle bíibọ́leu, ǔ a è dae fèe gbēbona pọ́ a a yá'òpi lé mó. Ọ́ à mè: Ma gbé, mọ́ n zǔle.

2 Ọ́ à wéle gbēzǔọ́ọ́ sísi gbēon kwi à mè aa zǔle.

3 Ọ́ a ò dae fèe pọ́ a aà bopie: Naomi pọ́ sù ní Mọabu búsuo lé wá vǐi Elimelèki tọ́le saalo yia.

4 Ọ́ má è a maa mà a yá'one, ní lú wá gbēzǔọ́ pọ́ zǔlea laọ wáa. Tó ní ye n boe, bo. Tó ní ye n bo sọ́, omee mà ma, asa míme ní a boa zé vǐ. Tó n baa gè, mapi. Ọ́ gǔepi mè: Má bo.

5 ǃ Bɔazu m̀̀: Tó n tɔ̀lɛpi lù Naomi n̄ Mɔabu nɔɛ Lutuwɔwɔ, n̄yɔ gbé pɔ̀ gà gyaa e lɔ, ké aà tó e gɔ̀ a túbiwɔ.

6 ǃ daɛ f̄ɛɛɛ gbēbonapi m̀̀: Tó màaɛ, má boo, ké másu mà azia túbi ð̀ɔkpao yáí. N n pɔ̀ bo, asa má f̄ɔ̀ boo.

7 Isaili b̀̀suu yáa tó gbé lé tɔ̀lɛ bo ge àlɛ a lɛũkpakɛ, tó àlɛ yá midɛ, ì a kyale gba do bɔ̀ à dɔ̀ gbéwɔɛ yápi midɛa seela ũ Isailiɔnɛ.

8 Ké daɛ gbēbonapi ò Bɔazuɛ aà lú, ɔ̀ à a kyale b̀̀ a kpà Bɔazuwɔ.*

9 ǃ Bɔazu ò gbēzɔ̀pɔ̀ɔnɛ n̄ gbé k̄niɔ̀ píi: Amɛ á seeladeɔ̀ ũ gbã, ma Elimeleki n̄ Malonio n̄ Kilonio pɔ̀ɔ̀ lù Naomiwɔ píi.

10 ǃ ma Maloni gyaa Lutu, Mɔabu nɔɛ èu nɔ̀ ũ lɔ, ké gbé pɔ̀ gàpi tó e àɔ̀ ku a túbiwɔ, ké aà tó su ga aà gbéɔ̀ guu ge aà wéleɛ bee guuo.† Amɛ á yápi seeladeɔ̀ ũ gbã.

11 ǃ gbēzɔ̀pɔ̀ɔ̀ n̄ gbé pɔ̀ kú bɔ̀lɛ guuɔ̀ píi m̀̀: Wáme wá a seeladeɔ̀ ũ. Dii to nɔɛ pɔ̀ lé ḡɛ n̄ uapi ḡɔ̀ lán Laseli n̄ Leaowɔ.‡ An pla n̄pii aame aa Isailiɔ̀ kàlɛ. Aà to n gbãa àɔ̀ káfi Eflata b̀̀suu, ní tɔ̀bɔ̀ Beteleũ.

12 Dii to bui pɔ̀ á kpama n̄ nɔɛpɔ̀ɔ̀ aa ḡɔ̀ lán Pelezi pɔ̀ Tamaa ì n̄ Yudao§ buiɔ̀wɔ.

Davidi buib̀̀k̄ti

13 ǃ Bɔazu Lutu s̀̀ a nɔ̀ ũ. A wùlɛaàɔ̀, ɔ̀ Dii aà gbà nɔ̀, ɔ̀ à nɛ̄ ì ḡɔ̀ɛ ũ.

14 ǃ nɔɛɔ̀ ò Naomie: Wa Dii sáaukè, i n to bonasai gbão. Népi tɔ̀bɔ̀ Isailiɔ̀ guu.

* 4:8 Iko 25.9 † 4:10 Iko 25.5-6 ‡ 4:11 Daa 29.31 § 4:12 Daa 38.29

15 A n nòse nínine, i n gwa n zikū guu, asa n né gyaa pó yenzi mé a maane de negõε gbẽon soplaola mé ne'í.

16 Ǿ Naomi népi sè a kpà a kùε, à gò aà gwana ũ.

17 Ǿ nɔε pó kú weɔ mè: Wà negõε í Naomiε. Ǿ aa tɔkpàè Ǿbedi. Ǿme Yεse mae, Davidi dezi ũ.

18 Pεlezi buiɔ tón ke:

Pεlezi mé Ezõnɔ í,

19 Ezõnɔ Laũ í, Laũ Aminadabu í,

20 Aminadabu Naasõ í, Naasõ Salamo í,

21 Salamo Bɔazu í, Bɔazu Ǿbedi í,

22 Ǿbedi Yεse í, Yεse Davidi í.*

---

* 4:22 Mat 1.3-5, Luk 3.31-33

Bibeli Luayátaalá **The Holy Bible in the Boko language spoken in Benin and Nigeria**

copyright © 2010 SIM International

Language: Boko

Translation by: SIM International

Boko Bibeli Luayátaala

This translation, published by the SIM au Benin, was published in 2010.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at ECWA/SIM H.Q., P.M.B. 2009, Jos, Plateau State, NIGERIA.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

x

ffb0f4b3-18b7-564f-bd5d-307e9e532fb9